

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/90/2020
Identifikačné číslo spisu:	7117214400
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7117214400.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. K., trvale bytom vo V., O. XX/X, zastúpeného JUDr. Jurajom Uhrinom, advokátom v Košiciach, Hviezdoslavova 7, proti žalovanému P. P. Q., trvale bytom v Q., H. XXX/X, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 14C/32/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2019 sp. zn. 6Co/123/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14C/32/2018-89 z 8. októbra 2018 žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zaplata 200 000 eur z titulu náhrady škody zamietol. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 420 ods. 1 a § 31 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) a § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. <. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 586/2003 Z. z.“) a vecne tým, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu právnej povinnosti žalovaného ako advokáta, v dôsledku ktorého porušenia mala vzniknúť žalobcovi škoda. Podľa skutkových tvrdení žalobcu mal žalovaný spôsobiť škodu v súvislosti s výkonom advokácie, a to konkrétne nepodaním prihlášky jeho pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní dlžníka AGRO - INVEST, s. r. o., vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31R/3/2013 tvrdiac, že plná moc udelená žalobcom žalovanému 18. februára 2013 (v konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10C/149/2013) bola všeobecným (generálnym) plnomocenstvom a vzťahovala sa aj na reštrukturalizačné konanie, vrátane podania prihlášky pohľadávky.

3. Súd prvej inštancie poukázal na právny názor vyplývajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23 Cdo 1082/2011 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 2 Cdo 46/2011 a konštatoval, že z vykonaného dokazovania nebolo sporné, že žalovaný bol splnomocnený na zastupovanie žalobcu v konaní o zaplatenie 200 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10C/149/2013 na základe plnomocenstva udeleného 18. februára 2013. Spornou bola otázka, o aký druh plnomocenstva podľa vecného rozsahu zástupcovho (splnomocnencovho) oprávnenia sa v danej veci jednalo. V tejto súvislosti vysvetlil, že ak splnomocniteľ udelí plnomocenstvo splnomocnencovi, musí uviesť rozsah zástupcovho (splnomocnencovho) oprávnenia, a teda podľa vecného rozsahu splnomocnencovho oprávnenia možno rozlišovať jednotlivé druhy plnomocenstiev. Podľa názoru súdu prvej inštancie v danom prípade bolo udelené žalovanému tzv. špeciálne (obmedzené) plnomocenstvo, a teda nie generálne (všeobecné) plnomocenstvo (ako tvrdil žalobca). Za podstatné považoval, že v predmetnom plnomocenstve (čo vyplývalo z jeho obsahu, resp. formulácie), nebol žalovaný splnomocnený na zastupovanie žalobcu v reštrukturalizačnom konaní. Zdôraznil, že k rovnakému záveru dospela aj Revízná komisia Slovenskej advokátskej komory v návrhu Slovenskej advokátskej komory na začatie disciplinárneho konania proti P. P. Q. sp. zn. 36/471/2017 z 25. mája 2017. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že žalovaný nemohol ani porušiť povinnosti vyplývajúce mu zo zákona o advokácii, ktoré mu boli žalobcom vytýkané. Ak advokát ako splnomocnenec prekročí svoje oprávnenie z plnomocenstva alebo ak koná bez plnomocenstva, ide o konanie, ktorým porušuje svoju povinnosť splnomocnenca vyplývajúcu z dohody o plnomocenstve a súčasne tým porušuje povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona č. 586/2003 Z. z. Predpokladmi zodpovednosti advokáta za škodu sú porušenie povinností v súvislosti s výkonom advokácie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi porušením povinností a vznikom škody. Na vznik nároku na náhradu škody je potrebné, aby všetky tieto tri základné predpoklady boli splnené súčasne. Ak chýba ktorýkoľvek z nich, nárok nevzniká. V spore nebol naplnený prvý predpoklad zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, keďže žalobca nepreukázal protiprávnosť konania žalovaného, v dôsledku ktorého vznikla žalobcovi škoda, preto žalobu z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom bolo treba zamietnuť.

4. K návrhu žalobcu na vykonanie dôkazov (výsluch sporových strán, návrh na posúdenie druhu plnomocenstva z 18. februára 2013 Slovenskou advokátskou komorou) súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný sa na pojednávaní rozsiahle vyjadril k veci. Rovnako výsluch žalobcu nepovažoval za potrebný, keď bol názoru, že sporné skutočnosti boli súdu preukázané listinným dôkazom - plnomocenstvom z 18. februára 2013. Podotkol, že Slovenská advokátska komora sa k plnomocenstvu z 18. februára 2013 vyjadrila už v návrhu Slovenskej advokátskej komory na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. P. sp. zn. 36/471/2017 z 25. mája 2017, kde uviedla, že na podanie prihlášky v reštrukturalizačnom konaní žalovaný plnomocenstvo nemal. Z týchto dôvodov návrhy žalobcu na vykonanie dôkazov zamietol ako bezvýznamné. Napokon rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil práve ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalovaného.

5. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 22. októbra 2019 sp. zn. 6Co 123/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdom prvej inštancie, konštatoval správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnosť právneho posúdenia. Na zdôraznenie správnosti a k odvolacím námietkam uviedol, že žalobca v odvolaní argumentoval skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd prvej inštancie náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní vo veci samej. Odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil ako nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, keďže neumožňujú prijať iné závery.

7. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobca nepreukázal základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 18 a § 26 zákona č. 586/2003 Z. z., a to porušenie právnej povinnosti žalovaného ako advokáta, v dôsledku ktorého porušenia mala vzniknúť žalobcovi škoda, preto žalobca neunesol dôkazné bremeno. Podotkol, že žalobca za porušenie povinnosti žalovaného ako advokáta považoval nepodanie prihlášky jeho pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní dlžníka AGRO - INVEST, s. r. o., vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31R/3/2013 tvrdiac, že plná moc bola udelená žalovanému (18. februára 2013) ako generálna plná moc a vzťahovala sa aj na reštrukturalizačné konanie, vrátane podania prihlášky pohľadávky. S týmto tvrdením žalobcu však odvolací súd nesúhlasil. Poukázal na výsledky vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie a ustálil, že udelená plná moc z 18. februára 2013 sa nevzťahovala na zastupovanie žalobcu žalovaným v reštrukturalizačnom konaní a iná plná moc v konaní tvrdená, ani preukázaná nebola. Podotkol, že k rovnakému záveru dospela aj Revízna komisia Slovenskej advokátskej komory pri preverovaní sťažnosti žalobcu a o podanom návrhu na disciplinárne konanie žalovaného. Dodal, že žalovaný v disciplinárnom konaní nebol uznaný vinným za to, že neuplatnil nárok žalobcu prihláškou v reštrukturalizačnom konaní, ohľadne tohto (ne)konania žalovaného ani nebol podaný návrh na disciplinárne konanie, a to práve z dôvodu neudeleného plnomocenstva na takéto úkony (v spise na č. I. 69). Skutočnosť, že žalovaný v disciplinárnom konaní nebol uznaný vinným z dôvodu neuplatnenia nároku žalobcu prihláškou v reštrukturalizačnom konaní, nebola spornou v konaní pred súdom prvej inštancie, pretože toto tvrdenie žalovaného žalobca nerozporoval. Aj podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ žalovaný nebol splnomocnený na zastupovanie žalobcu v reštrukturalizačnom konaní, nepodaním prihlášky pohľadávky žalobcu neporušil žiadne povinnosti advokáta vyplývajúce najmä z § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z., preto zodpovednosť žalovaného ako advokáta v súvislosti so zastupovaním žalobcu bola vylúčená.

8. K uplatneným procesným námietkam týkajúcim sa tvrdenia o možnej zaujatosti sudcov Okresného súdu Trebišov z dôvodu predchádzajúceho pôsobenia žalovaného ako okresného prokurátora v Trebišove, odvolací súd uviedol, že zo spisu zistil, že žalobca počas celého konania proti zákonnej sudkyňi nevzniesol námietku zaujatosti podľa § 52 a § 53 CSP, ktorá by mala náležitosti relevantnej námietky, o ktorej je nadriadený súd povinný rozhodnúť (§ 57 CSP). Zákonná sudkyňa nebola vylúčená z konania a rozhodovania v tejto veci. Z tohto dôvodu námietku žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnenú.

9. K odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa jeho tvrdenia, že súd prvej inštancie nevypočul žalobcu ako stranu sporu, odvolací súd s poukazom na § 185 ods. 1 CSP uviedol, že súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranami sporu, pričom ak rozhodne, že niektoré z navrhnutých dôkazov nevykoná, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy. Povinnosť uskutočniť výsluch strany civilného sporu nie je absolútna. Ak súd nevykoná dôkaz výsluchom sporovej strany, bez ďalšieho nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces. Výsluch strany sporu je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktoré súd prihliada v rámci vykonaného dokazovania (R 21/2017). Ak sporové strany na preukázanie spornej skutočnosti navrhnu vykonať viacero dôkazov, je to vždy súd, ktorý určí, ako bude dokazovanie prebiehať a ktoré dôkazy vykoná. Súď teda zvaží, či je potrebné vykonať všetky dôkazy alebo len niektoré z nich, prípadne len jeden a riadi sa pritom vždy zásadou hospodárnosti so zohľadnením rýchlosti samotného procesu dokazovania. Pri výbere dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, súd musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený stranou, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade sa súd prvej inštancie dôsledne riadil vyššie uvedenými zásadami a dôvody, prečo nevykoná žalobcom navrhnuté dôkazy - výsluchom sporových strán a výzvou Slovenskej advokátskej komory na posúdenie charakteru plnej moci z 18. februára 2013, v odôvodnení rozsudku náležite vysvetlil. Takýto postup súdu považoval za hospodárny konštatujúc, že vykonanie týchto dôkazov nebolo potrebné z hľadiska objasnenia spornej skutočnosti - charakteru plnej moci z 18. februára 2013. Dodal, že súd prvej inštancie mal k dispozícii originál plnej moci z 18. februára 2013 a po oboznámení sa s jej obsahom charakter a rozsah plnej moci už nebol sporný, preto vykonanie ďalšieho dokazovania (už o nespornej skutočnosti) by bolo nadbytočné.

10. Napokon odvolací súd vo vzťahu k procesnej obrane žalobcu, ktorú využil až v odvolacom konaní -

v uvedení nových skutočností a dôkazov s poukazom na § 366 CSP konštatoval, že tento dôkaz nespĺňa podmienku „novôt“ v odvolacom konaní, pretože sa netýka procesných podmienok, vylúčenia sudcov alebo nesprávneho obsadenia súdu, nemá byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nejde o prípad, že by ich odvolateľ (žalobca) bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Vzhľadom na nesplnenie vyššie uvedených podmienok odvolací súd uzavrel, že nemohol prihladiť na tento nový dôkaz - „svedeckú výpoveď“, aj keby išlo o písomnú svedeckú výpoveď v zmysle § 190 CSP, čo uvedená listina nespĺňala, lebo z nej nie je zrejmé, o výpoveď akej svedkyne (svedka) sa má jednať a tento svedok nebol poučený v zmysle § 196 ods. 3 CSP. Žalobca nepreukázal, že nemohol bez svojej viny navrhnúť vykonanie dokazovania svedeckou výpoveďou v konaní pred súdom prvej inštancie do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania. Dodal, že v konaní bol zastúpený advokátom, ktorému udelil plnú moc na zastupovanie v celom rozsahu, ktorý bol oprávnený na všetky úkony, ktoré mohol v konaní urobiť žalobca, vrátane označenia dôkazov a podávania návrhov na vykonanie dokazovania. Samotná skutočnosť, že žalobca nebol v konaní vypočutý, nie je takým konaním súdu, ktorým by bolo žalobcovi znemožnené navrhnúť vykonanie tohto dôkazu. Zdôraznil, že žalobca mal možnosť prostredníctvom právneho zástupcu navrhovať dôkazy až do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, pričom na pojednávaní konanom 8. októbra 2018 na výzvu súdu nenavrhoval vykonanie dokazovania výsluchom svedkov. Tým sám zaviniť nemožnosť vykonania dôkazu na preukázanie ním tvrdných skutočností.

11. K procesnej námietke žalobcu týkajúcej sa tvrdenia, že súd vo veci rozhodol bez toho, aby žalobca mal možnosť sa k predmetu veci vyjadriť, čím porušil § 181 CSP, odvolací súd uviedol, že nemožno súhlasiť so záverom žalobcu, že prednes jeho právneho zástupcu v zmysle § 181 ods. 1 CSP, t. j. prednes podstatného obsahu žaloby nemožno považovať za prednes žalobcu. Odvolací súd opakovane podotkol, že žalobca bol v konaní zastúpený advokátom, ktorému udelil splnomocnenie na zastupovanie v celom konaní a prostredníctvom tohto právneho zástupcu realizoval všetky svoje procesné práva vyplývajúce mu z Civilného sporového poriadku, vrátane práva predniesť po vyvolaní vecí a úkonoch podľa § 180 CSP (zistenie prítomnosti osôb a otvorenie pojednávania) podstatný obsah žaloby a vyjadrení podľa § 167 CSP. Podotkol, že zo zápisnice o pojednávaní z 8. októbra 2018 vyplýva, že súd po zistení prítomnosti a otvorení pojednávania vyzval právneho zástupcu žalobcu, aby v súlade s § 181 ods. 1 prvej vety CSP predniesol podstatný obsah žaloby a vyjadrení, a to za osobnej prítomnosti žalobcu, pričom právny zástupca žalobcu toto právo využil a zo zápisnice o pojednávaní nie je zrejmé, že by žalobca sám chcel tento prednes svojho právneho zástupcu doplniť alebo že by sa žalobca domáhal osobného vykonania tohto práva. Uzavrel, že uvedeným postupom súdu nemohlo dôjsť k odňatiu žalobcovi práva konať pred súdom, pretože súd sa nedopustil nesprávneho procesného postupu, ak na prednesenie podstatného obsahu žaloby a vyjadrení vyzval právneho zástupcu žalobcu.

12. K argumentácii žalobcu týkajúcej sa tvrdenia, že žalovaný (ako advokát) v konaní nepreukázal existenciu zmluvy o poskytnutí právnej pomoci medzi žalobcom a žalovaným, odvolací súd uviedol, že vykonanie takéhoto dôkazu žiadna zo sporových strán nenavrhol. Žalobca počas celého konania existenciu takejto zmluvy netvrdil a sám v žalobe uviedol, že „zmluvný vzťah so žalovaným bol založený podpisom plnej moci pre žalovaného z 18. februára 2013“ a rovnako žalovaný vo vyjadrení k žalobe poprel uzavretie zmluvy o právnom zastúpení. V tejto súvislosti podotkol, že z dôvodu nespornej neexistencie zmluvy o právnej pomoci (rozumej písomnej) nebolo možné vykonanie dokazovania jej obsahom. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania napokon odvolací súd odôvodnil právne ustanoveniami § 396 ods. 1 v spojení s § 262 CSP a § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovaného a neúspechom žalobcu.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP [vychádzajúc z obsahu podania (čl. 11 ods. 1 Základných princípov CSP v spojení s § 124 ods. 1 CSP)]. Namietal, že procesným postupom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) neboli rešpektované požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu. Nesprávny procesný postup súdov mal spočívať v tom, že súdy nevenovali dostatočnú pozornosť skutkovým tvrdeniam dôležitým pre rozhodnutie vo veci. Nesúhlasil s názorom súdov nižších inštancií, že plnomocenstvo udelené 18. februára 2013 žalovanému ako advokátovi bolo formulované ako tzv. špeciálne plnomocenstvo, a teda sa vzťahovalo iba na zastupovanie žalobcu v konaní o zaplatenie 200 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn.

10C/149/2013. Bol toho názoru, že predmetnú plnú moc mali sudy posúdiť ako generálne plnomocenstvo, určené na „celé konanie a všetky úkony s týmto súvisiace“, a teda vzťahovalo sa aj na reštrukturalizačné konanie, vrátane podania prihlášky pohľadávky. Nesprávny procesný postup mal ďalej spočívať aj vo svojvoľnom postupe konajúceho súdu v tom, že neboli vykonané všetky ním navrhnuté dôkazy preukazujúce porušenie právnej povinnosti žalovaného ako advokáta, v dôsledku ktorého porušenia mala žalobcovi vzniknúť škoda. Zastával názor, že ak súd nevykonal žalobcom navrhnuté dokazovanie na preukázanie porušenia právnej povinnosti žalovaného, vychádzal z nesprávne hodnotených dôkazov. Navrhol zrušiť rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Upriamil pozornosť na to, že v dovolaní nie je jednoznačne uvedené, v čom konkrétne spočíva dovolateľom tvrdená vada zmätočnosti podľa § 420 CSP.

15. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

16. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

17. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

18. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

19. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

20. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

21. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

22. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť

súdu, teda proces prejednávania sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 6/2014, 3Cdo 38/2015, 5Cdo 201/2011, 6Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

23. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý proces.

24. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

25. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dôvodom zamietnutia žaloby o náhradu škody bolo neunesenie dôkazného bremena dovolateľom na preukázanie zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka v spojení s § 18 a § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. a to porušenie právnej povinnosti žalovaného v súvislosti s výkonom advokácie, ktorá mala mať za následok vznik škody. Dovolateľ namietal nesprávny procesný postup súdov spočívajúci v nevykonaní navrhnutých dôkazov a aj nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov.

26. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020). Na druhej strane ústavný súd (napr. v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 332/09) tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavy“). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (oznámenie FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb.) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

27. K takejto interpretácii dospel už aj najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo 100/2018 alebo 5Cdo 202/2018, v ktorých uviedol, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) tiež (pokiaľ im nevyhoví) rozhodnúť a vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo 107/2019). V preskúmvanej veci sa však o takýto prípad nejedná.

28. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že doposiaľ vykonané dokazovanie odôvodňuje prijaté závery súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, preto ich skutkové závery i hodnotenie dôkazov možno považovať za dostatočné. Odvolací súd sa zákonu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými uplatnenými námietkami v odvolaní, ktoré posúdenie zodpovedá jeho povinnosti vyplývajúcej z § 387 ods. 3 CSP. Potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie predchádzalo všestranné posúdenie veci z hľadiska procesnoprávneho (vrátane procesného postupu súdu prvej inštancie), ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva. Pokiaľ sudy nižších inštancií považovali za nadbytočné vykonanie výsluchu žalobcu ako strany sporu, či posúdenie udeleného plnomocenstva v konkrétnej veci, túto nadbytočnosť dostatočne odôvodnili a preto nemožno uvedený procesný postup považovať za nesprávny. Súd nemusí vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Výber dôkazov je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevytlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodné skutkové tvrdenie. Pokiaľ na základe výsledkov vykonaného dokazovania sudy nižších inštancií dospeli k záveru o nepreukázaní porušenia protiprávneho konania žalovaného na vzniku škody, v súlade so zásadou hospodárnosti konania vyplývajúcou z čl. 17 Základných princípov CSP bolo preto nadbytočné vykonávať ďalšie dôkazy týkajúce sa preukázania vzniku škody, ako aj príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody.

29. Nesúhlas dovolateľa s procesným postupom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie), s hodnotením dôkazov, resp. nevykonaním ďalších dôkazov, ktoré neboli relevantné pre opodstatnenosť uplatneného nároku, nemožno považovať za porušenie jeho procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z § 191 CSP znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením (§ 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP).

30. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

31. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že

všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

32. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, t. j. aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

33. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že v danom prípade tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, ktorého dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok tvorí s rozsudkom súdu prvej inštancie integrálny celok, uviedli dôvody, pre ktoré neakceptovali všetky žalobcom navrhnuté dôkazy, rešpektujúc zákonnú povinnosť plynúcu z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie dôvody k zamietnutiu dôkazných návrhov žalobcu dostatočne a výstižne formuloval (bod 26 odôvodnenia rozhodnutia). Odvolací súd sa rovnako dostatočne zaoberal a v napadnutom rozsudku podrobne zdôvodnil (body 26 až 43 odôvodnenia), prečo nepovažoval za opodstatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že nevypočutím žalobcu v rámci dokazovania pred súdom prvej inštancie, ako aj nevykonaním ďalšieho dôkazu (vyzvaním Slovenskej advokátskej komory na vyjadrenie, aby posúdila charakter plnomocenstva z 18. februára 2013), nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu znemožňujúcemu žalujúcej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Žiaduce je tiež poznamenať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, vo vzťahu k tomu však potrebné je uviesť, že tieto vady v preskúmvanej veci dovolací súd nezistil.

35. Celkom na záver (a na okraj) sa napokon javí vhodné doplniť i to, že argumentácia žalobu (dovolateľa) o tzv. generálnom plnomocenstve udelenom žalovanému bola celkom beznádejnou za právneho stavu, ktorý udelenie takéhoto typu plnomocenstva v civilnom procese neumožňoval a naďalej neumožňuje (v tejto súvislosti porovnaj § 28 Občianskeho súdneho poriadku a § 92 CSP), pričom dopad plnomocenstva aj na reštrukturalizačné konanie by z neho mal vyplývať výslovne (a to preukázané naozaj nebolo).

36. S ohľadom na vyššie uvedené dôvody tak dovolací súd uzatvára, že dovolateľ neopodstatnene namietal porušenie jeho procesných práv, v dôsledku ktorého by malo dôjsť postupom súdov k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá prípustnosť, ani dôvodnosť dovolania. Preto muselo dôjsť k odmietnutiu dovolania, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

37. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP).

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.